

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

دلالت‌های حمله اسرائیل به ایران برای خاور میانه

از هفته‌های پیش، زمانی که دولت نتانیاهو وعده داد انتقام اقدام نظامی ایران با ۲۰۰ موشک علیه اسرائیل را بگیرد، انتظار حمله اسرائیل به ایران می‌رفت. به گفته دولت ایران، اقدام نظامی در تلاقی ترور ماه ژوئیه اسماعیل هنیه، رهبر حماس در تهران و ترور ماه سپتامبر سیدحسن نصرالله، رهبر حزب‌الله لبنان در بیروت بود. این دومین بار در سال جاری بود که دو طرف با حملات موشکی یکدیگر را هدف قرار می‌دادند، دور پیش حملات در ماه آوریل رخ داده‌بود. صنم وکیل، مدیر برنامه خاورمیانه و شمال آفریقا در اندیشکده چتم‌هاوس می‌گوید: «این یک تشدید تنش جدی بود، هم ایران و هم اسرائیل از خطوط قرمز بسیار جدی عبور کردند.» این پژوهشگر مسائل منطقه با اشاره به اجتناب اسرائیل از حمله به تأسیسات هسته‌ای یا انرژی ایران می‌گوید: «حمله اسرائیل نسبتاً حساب‌شده‌بود.» واکنش حساب‌شده اسرائیل فضا را برای کاهش تنش در کوتاه‌مدت فراهم می‌کند و ادبیات کم‌بهره‌وادی ایران نشان می‌دهد که احتمالاً واکنشی متقابل نشان نخواهد داد، صنم‌وکیل می‌گوید: «فکر می‌کنم که در حال حاضر ایران منفعت یا توانایی ورود به یک جنگ منطقه‌ای وسیع‌تر ندارد. ایران دنبال کاهش تنش است تا هر دو طرف بتوانند عملاً به نگرانی‌های جاری‌شان بازگردند.» اما چنین وضعیتی ممکن است جلوی خصومت‌های بیشتر میان دو طرف را نگیرد، چراکه برخی کارشناسان هشدار می‌دهند که عملیات روز شنبه اسرائیل ممکن است حتی اگر ایران تصمیم بگیرد آن را تلافی نکند، پیش‌زمینه حملات بیشتری از سوی اسرائیل باشد. آری‌یل برمانت، پژوهشگر ارشد اندیشکده مؤسسه روابط بین‌الملل در پرآگ می‌گوید: «اینکه اسرائیل به تعدادی از سامانه‌های پدافند هوایی در این مرحله حمله کرد، نشان می‌دهد که آنها ممکن است در حال زمینه‌سازی برای حملات بعدی باشند. از دیدگاه اسرائیل این حمله فعلاً به اهداف خود رسیده‌است. اما این باعث نمی‌شود که اسرائیل به حملات دیگر دست نزند، به‌نظر من دولت بایدن هر کاری بتواند خواهد کرد تا بتواند جلوی حملات بیشتر اسرائیل را بگیرد.»

با توجه به حمایت تمام‌عیار دولت کنونی آمریکا از اسرائیل، نتایج انتخابات نوامبر هم می‌تواند تأثیر زیادی بر سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری اسرائیل چه در تصمیم‌های برای حمله هفته جاری و چه در مورد حملات احتمالی بعدی باقی بگذارد. صنم‌وکیل می‌گوید: «زمان برای اقدام اسرائیل بسیار ناچیز است. انتظار زیادی می‌رفت که اسرائیل این حمله را تا پیش از ۵ نوامبر انجام دهد، به‌خصوص با توجه به اینکه رئیس‌جمهور بعدی آمریکا ممکن بود تلاش کند تا فضای بازی اسرائیل را محدود یا مسدود کند.» برای اسرائیل اهمیت زیادی دارد که بین دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری پیشین و کامالا هریس، معاون‌رئیس‌جمهور کنونی آمریکا کدام یک پیروز شوند. آری‌یل برمانت، می‌گوید: «روای نتانیاهو این است که دونالد ترامپ رئیس‌جمهور شود. تردید بسیار کمی وجود دارد که دولت نتانیاهو ترجیح می‌دهد ترامپ رئیس‌جمهور باشد و احساس می‌کند که اگر ترامپ در کاخ سفید باشد، اسرائیل با طیب خاطر بیشتری می‌تواند حملات جاه‌طلبانه‌ی بیشتر انجام دهد.»

هنوز مشخص نیست که آیا کامالا هریس حاضر است برای جلوگیری از اقدامات اسرائیل در ایران، غزه و لبنان بیشتر از دولت بایدن تلاش کند یا نه. هریس تاکنون بارها بر حق اسرائیل برای دفاع از خود تأکید کرده‌است و بر حمایت «بی‌قید و شرط» واشنگتن از اسرائیل تأکید کرده‌است، اما گاهی نیز دست‌کم در لفظ نسبت به بایدن رویکرد انتقادی‌تری در برابر اسرائیل ارائه داده‌است. اما رویکرد تقابلی او نسبت به ایران شفاف‌تر است و از حمله در مصاحبه با برنامه تلویزیونی ۶۰ دقیقه این موضع را در پاسخ به سوالی در مورد «بزرگ‌ترین دشمنان آمریکا» به‌وضوح نشان داد. صنم‌وکیل می‌گوید: «در موضوع ایران نمی‌توانم بگویم که هر دو نامزد ریاست‌جمهوری آمریکا به لحاظ لحن صحبت مشابه هم هستند، اما از لحاظ ماهیت مواضع‌شان هر دو طرف موضع بسیار سختگیرانه‌تری نسبت به ایران دارند.»

در حال حاضر بیشتر این احتمال وجود دارد که حملات بیشتر از سوی اسرائیل انجام شود. آری‌یل برمانت می‌گوید: «فکر می‌کنم که ایرانی‌ها فعلاً اقدام به تلافی نکنند، اما تشدید تنش در آینده دورتر بعید نیست. سوال این است که چه زمانی رخ خواهد داد؟ اما نگرانی من این است که این حمله پایان ماجرا نبود.»

جنگ تمام‌عیار نزدیک‌تر از همیشه

پس از یک دوره انتظار طولانی، اسرائیل به تازگی پاسخ خود را به حمله موشکی ایران در اول اکتبر علیه اسرائیل انجام داده است. بر خلاف پاسخ قبلی اسرائیل پس از حمله ایران در آوریل، این بار اسرائیل حمله‌ای گسترده و قابل توجه در برخی نقاط ایران

دنی سیتروویچ
پژوهشگر غیرمقیم شورای
آتلانتیک

کورش احمدی دیپلمات بازنشسته در گفت‌وگو با هم‌میهن:

ایران و اسرائیل نفعی در جنگ مستقیم ندارند

سفارت ایران در دمشق انجام داد، در واقع ایجاد اختلال در لجستیک محور مقاومت از طریق ایران بود. بعد نیز مستقیماً به سراغ حزب‌الله رفت. بنابراین به نظر می‌رسد سیاست اسرائیل این باشد که گلوله‌های آتشی که در اطراف مرزهای خود دارد را ماهر کند و مانع کمک‌رسانی از طریق سوریه و فرودگاه بیروت نیز بشود. فکر می‌کنم سیاست حداکثری اسرائیل تضعیف شدید و غیرفعال کردن محور مقاومت است. بنابراین عملیات اسرائیل علیه ایران به تنهایی و به خودی خود مشخص نمی‌کند که آیا ایران مجبور است واکنش جدی نشان دهد یا خیر. من معتقدم محور مقاومت و آینده عامل تعیین‌کننده در پاسخ ایران و کیفیت آن خواهد بود.

در حال حاضر به نظر می‌رسد ایران در یک دوراهی قرار دارد؛ از یک سو خاک ایران مورد حمله قرار گرفته و از سوی دیگر، عملیات اسرائیل نیز از حد انتظار پایین‌تر بود که رسانه آمریکایی واشنگتن‌پست آن را با هدف کاهش تنش، تفسیر کرده‌است و رسانه‌های اسرائیلی اما زبان به انتقاد گشوده‌اند. با این شرایط آیا تهران درصدد پاسخ مجدد خواهد بود یا محکومیت قابل توجهی را که از سوی کشورهای مسلمان و عربی شاهد هستیم، در عین حال از جمهوری اسلامی ایران خواهد خواست تا خویشتنداری به خرج دهد؟

اینکه این حمله به سایت‌های نظامی و پدافند ضدهوایی ایران محدود بوده است، فاکتور مهمی در محاسبات مقامات ایرانی برای پاسخ یا عدم پاسخ خواهد بود. اینکه مقامات ما گفته‌اند این حملات تأثیر محدود داشته، نکته مهمی است. انتظار محکومیت این حمله از سوی تعدادی از کشورهای عربی و اسلامی نیز وجود داشت؛ چراکه طبیعی است که حمله اسرائیل که اشغالگر سرزمین‌های فلسطین است و جنایات گسترده‌ای در یک سال اخیر صورت داده است، با واکنش کشورهای مسلمان مواجه شود. از ۷۵ سال گذشته همیشه تجاوزات اسرائیل حداقل در سطوح سیاسی و دیپلماتیک توسط کشورهای اسلامی محکوم شده است. اگر قبلاً شاهد این قبیل محکومیت‌ها نبودیم علت این بود که تاکنون هیچ‌گاه اسرائیل مسئولیت حملات و ترورها و خرابکاری‌های خود در ایران را به عهده نمی‌گرفت. اقدام نظامی قبلی اسرائیل بعد از عملیات وعده صادق ۱ نیز از سوی ایران تأیید نشد و در نتیجه هیچ کشوری نیز واکنش نشان نداد اما این بار اسرائیل به‌صورت علنی مسئولیت این حمله را پذیرفته و چهار تن از نیروهای ارتش در این عملیات شهید شده‌اند. لذا، کشورهای عربی و مسلمان باید این حمله را محکوم می‌کردند.

در دو هفته گذشته شاهد فعالیت قابل توجه دستگاه دیپلماسی ایران و شخص وزیر امور خارجه بودیم که در جریان سفرهای منطقه‌ای برای رایزنی پیرامون تحولات

فکر می‌کنید این‌گونه برخوردها بین ایران و اسرائیل می‌تواند ادامه یابد و تشدید شود؟

بعید می‌دانم. ایران و اسرائیل هیچگاه در فکر جنگ مستقیم و تمام‌عیار با هم نبوده‌اند. ایران و اسرائیل همسایه نیستند و هزار و خرده‌ای کیلومتر از هم فاصله دارند. این دو فقط با نیروی هوایی و پرتابه‌ها می‌توانند با هم درگیر شوند و نیروی زمینی قابلیت ورود به جنگ را ندارد و اعزام نیرو به سوریه یا لبنان به‌هیچ‌عنوان امکان‌پذیر نیست و جنگ دریایی نیز ممکن نیست. ضمن اینکه جنگ هوایی و جنگ موشکی محدودیت‌های فراوانی برای طرفین دارد. صرف‌نظر از جنبه‌های عملیاتی، به لحاظ ژئوپلیتیک نیز طرفین نفعی در جنگ مستقیم با هم ندارند. مولفه مهم در این موضوع، مسئله محور مقاومت است؛ به این معنا که برخی معتقدند سیاست ایران تاکنون این بوده که تقابل با اسرائیل به شکل یک جنگ در سایه یا جنگ فرسایشی با شدت کم توسط محور مقاومت در جریان باشد. اما به نظر می‌رسد که بعد از ۷ اکتبر اسرائیل تصمیم به تلاش برای جلوگیری از تداوم این جنگ فرسایشی گرفته و در پی غیرفعال کردن اعضای محور مقاومت در منطقه است. به همین دلیل نیز پس از آنکه تا حدی سطح درگیری در غزه کاهش یافت، اسرائیل متوجه حزب‌الله شد. هدف اسرائیل از حملاتی که در ۴ دی ماه سال گذشته علیه مرحوم سیدرضی موسوی و پس از آن در ۱۳ فروردین علیه برخی مقامات سپاه در بخش کنسولی

فاطمه کلانتری

خبرنگار گروه دیپلماسی

به لحاظ ژئوپلیتیک نیز طرفین نفعی در جنگ مستقیم با هم ندارند. مولفه مهم در این موضوع، مسئله محور مقاومت است؛ برخی معتقدند سیاست ایران تاکنون این بوده که تقابل با اسرائیل به شکل یک جنگ در سایه یا جنگ فرسایشی با شدت کم توسط محور مقاومت در جریان باشد. اما به نظر می‌رسد که بعد از ۷ اکتبر اسرائیل تصمیم به تلاش برای جلوگیری از تداوم این جنگ فرسایشی گرفته و در پی غیرفعال کردن اعضای محور مقاومت در منطقه است

پس از گمانه‌زنی‌های مختلف در خصوص کیفیت و نوع پاسخ اسرائیل به عملیات وعده صادق ۲ که از سوی ایران در تاریخ ۱۱ اکتبر صورت گرفت؛ تل‌آویو در نهایت با مبادا دشنبه، عملیات خود را اجرایی و بخشی از سامانه‌های پدافندی را در تهران و چند شهر دیگر هدف قرار داد؛ ارزیابی شما از این عملیات چیست؟

از نزدیک به ۱۰ روز قبل مشخص شده بود که پایانه‌های نفتی و به‌خصوص سایت‌های هسته‌ای ایران هدف قرار نخواهند گرفت. سایت‌های هسته‌ای هم به لحاظ عملیاتی در حد اسرائیل نیستند و هم به لحاظ نشست مواد رادیواکتیو و آلوده شدن منطقه زیست‌میلون‌ها ایرانی غیرنظامی از ابتدا خیلی مطرح نبود. در خصوص تأسیسات نفتی نیز مسئله این بود که در شرایط فعلی، هدف قرار گرفتن آن پایانه‌ها و تأسیسات نفتی می‌توانست افزایش شدید قیمت نفت را به همراه داشته باشد و این برای دموکرات‌ها در ایالات متحده از جهت افزایش قیمت بنزین در آستانه انتخابات ایجاد مشکل می‌کرد و در عین حال از جهت جنگ اوکراین و تعارضی که میان غرب و روسیه وجود دارد، به سود روسیه تمام می‌شد. بعلاوه، هدف قرار گرفتن سایت‌های هسته‌ای یا سکوها نفتی، سطح تنش را به شدت افزایش می‌داد و می‌توانست آن را از کنترل خارج کند که آمریکا با آن مخالف بود. لذا، تقریباً مشخص بود که اهداف و سایت‌های نظامی هدف حمله اسرائیل خواهند بود.

